

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

**Голові Комітету ВРУ
з питань правової політики
Денису МАСЛОВУ**
вул. Михайла Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Шановний Денисе Вячеславовичу!

Національна асоціація адвокатів України (далі – НААУ) висловлює Вам свою повагу та звертається стосовно такого.

У Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо особливостей призначення на посаду судді в умовах воєнного стану» (реєстр. № 9439 від 29.06.2023).

З метою дотримання балансу інтересів і недопущення порушення конвенційних гарантій Комітетом НААУ з питань кримінального права та процесу було здійснено правовий аналіз вказаного законопроекту.

Законотворча ініціатива розроблена для належної перевірки осіб, які претендують бути призначеними на посаду судді та подання про призначення яких внесено Вищою радою правосуддя Президенту України на предмет вчинення ними дій, що можуть загрожувати національній безпеці України чи завдати шкоди національним інтересам в умовах воєнного стану і річного післявоєнного періоду.

Із цією метою пропонується протягом строку дії воєнного стану, а також протягом одного року з дня його припинення чи скасування можливість Президенту України повернути подання про призначення судді на посаду до Вищої ради правосуддя для повторного розгляду у разі отримання від Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України стосовно особи, щодо якої внесено подання, інформації, яка свідчить про вчинення такою особою дій, які можуть загрожувати національній безпеці України чи завдати шкоди національним інтересам.

До поверненого подання обов'язково повинна додаватись інформація, отримана від Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, яка стала підставою для такого повернення.

Крім того, пропонується у разі повторного розгляду питання про призначення на посаду судді на засідання Вищої ради правосуддя запрошувати представників Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України відповідно, а також особу щодо якої розглядається внесення повторного подання.

НААУ вважає, що встановлення особливостей процедури на підставі наявності «інформації», яка лише, можливо, може свідчити про вчинення або невчинення кандидатом будь-яких дій надалі може мати наслідки дискреційного свавілля.

Європейський суд з прав людини неодноразово стверджував, що будь-яке втручання державної влади у право особи на повагу до приватного життя і кореспонденції має відбуватися згідно із законом. Ця теза не лише встановлює вимогу відповідності до національного законодавства, але й вимагає його якості і сумісності із принципом верховенства права (*Halford проти Сполученого Королівства*, § 49).

Національне законодавство повинне бути чітким, передбачуваним і належно доступним (*Silver і Інші проти Сполученого Королівства*, § 87). Це включає достатню передбачуваність, щоб особи були спроможні діяти згідно із законом, а також чітке розмежування обсягу дискреційних повноважень державних органів.

Також введення поняття «наявність інформації» дає підґрунтя для здійснення тиску на кандидатів у судді, які призначаються вперше, шляхом надання лише оперативної інформації або внесення інформації в Єдиний реєстр досудових розслідувань відносно конкретної особи, коли такі відомості будуть мати значення під час вирішення питання доступу до професії. Зі свого боку це буде додатково створювати певні важелі для зародження корупційної складової в правоохоронних органах, які будуть уповноважені на подання (оприлюднення) або неподання таких відомостей.

У запропонованому законопроекті не визначено суб'єктів збору такої інформації, а також чітко не визначено коло осіб, відносно яких здійснюється збір такої інформації та її обсяг. Не запропонована також і форма подання такої інформації. Законопроектом не визначено чіткої процедури, повноважень, форми фіксації та порядку подання (оприлюднення), що матиме наслідки державного свавілля та можливого зловживання уповноваженими суб'єктами збору такої інформації.

Щодо участі у засіданнях Вищої ради правосуддя представників Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, вважаємо, що це є фактом втручання в незалежність судової гілки влади, встановленої статтею 126 Конституції України.

Особливу увагу необхідно звернути на те, що Закон України «Про судоустрій і статус суддів» №1402-VIII від 02.06.2016 року є конституційним законом, що передбачає особливу процедуру внесення змін до нього – на підставі висновку Конституційного суду України. Авторами даного законопроекту не було дотримано вказаної процедури, що унеможлиблює його подальший розгляд.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року.

Статтею 3 Указу визначено, що у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводяться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Таким чином, конституційні норми, які регулюють питання правосуддя або діяльності Вищої ради правосуддя жодним чином не обмежувалися.

Отже, необхідність прийняття вказаного законопроекту в умовах воєнного стану є необґрунтованою.

З урахуванням наведеного, НААУ не підтримує пропозиції, викладені в аналізованому законопроекті, та вважає, що проект Закону № 9439 повинен бути відхилений як неконституційний.

**Голова
Національної асоціації адвокатів України,
Ради адвокатів України**

[Підпис] Лідія ІЗОВІТОВА